

points tot „the very apex” de wetenschappelijke oplossing niet konden zijn, door de fijnvertakte pulpa-uitlopers aan de apex.

Sindsdien hebben deze beide onderwerpen altijd zijn grote belangstelling behouden; in tal van voordrachten, publicaties in tijdschriften en boeken, heeft hij zijn bevindingen en meningen neergelegd. Een tournee door de Verenigde Staten bracht daar – waar totdien de narcose vrijwel het gehele terrein der anesthesie beheerste – de kennis van de locale anesthesie en de geleidingsanesthesie en ook hier te lande was hij een gaarne geziene gast.

Na de oorlog had hij zich teruggetrokken in zijn charmante huis in Berg, in de nabijheid van München, maar werkte daar nog tot het einde aan zijn histologische preparaten en propageerde met vuur de „Ganzheitstheorie” en de noodzaak de tandheeskunde te zien als een zeer belangrijk onderdeel van de geneeskunde.

Ook het Tijdschrift heeft in de loop der jaren meerdere malen artikelen van zijn hand mogen publiceren. Als enthousiast en bekwaam voorvechter van de tandheeskunde in de eerste helft der 20e eeuw zal hij in de beste herinnering blijven voortleven.

NORD

BINNENLAND

NOTA TANDHEELKUNDIGE VOORZIENINGEN

De Tweede Kamer heeft besloten de Nota met betrekking tot het vraagstuk van de tandheelkundige voorzieningen in het algemeen en de tandheelkundige hulpkrachten in het bijzonder, tegelijk met het resterende gedeelte van de Afdeling Volksgezondheid van de Begroting van Sociale Zaken en Volksgezondheid in een afzonderlijk Kamerdebat te behandelen.

Naar wij vernemen kan dat in februari a.s. tegemoet worden gezien.

INGEZONDEN

Geachte Redactie,

In het nov. nr. '59 T.v.T. gaat collega ROORDA onder het motto: „Een riskante zegen”, in op mijn aantijging in het sept. nr. '59, dat zijn oordeel „muplepe extracties, indien onder narcose, mogen slechts verricht worden via de endotracheale en niet via de neusmasker-methode”, lichtvaardig en onjuist is.

Hoewel ik besef, dat de discussie hierover van weinig interesse is voor de overgrote meerderheid van de Nederlandse tandartsen, verzoek ik U toch om enige plaatsruimte om mij te verweren tegen de aanval van ROORDA, waarin hij mij eigenlijk als potentiële verwekker van „griepjes, pneumonieën, longabscessen en bronchie-ectasieën” beschouwt.

Als één van de bewijzen, dat de methode via neusmasker en afsluitende-gaastampon-achter-op-de-tong teveel gevaren in zich bergt, citeert ROORDA een statistiek van STERN uit 1935, waaruit blijkt, dat 17% van de gevallen van longabsces veroorzaakt werden door aspiraties t.g.v. tandextracties. Dit zegt naar mijn smaak heel weinig; *natuurlijk*

zijn er longabscessen ontstaan door aspiraties, maar aspiraties van wat: afgebrokkelde elementen, weggespatte vullingen, tampons, dus door accidenten, die niet voor hadden mogen komen of van: achter de tampons om doorgeslipt bloed, mucus of pus, waarvoor ROORDA zo bang is? Als die 17% veroorzaakt zouden zijn door alléén de laatste oorzaken, maar dat blijkt beslist niet uit de statistiek, dan durf ik nog te beweren, dat de afsluiting niet goed geplaast is geweest.

Als verder bewijs voor het veroorzaken van „griepjes tot bronchie-ectasiëen” haalt ROORDA aan: GOODWIN, met „A case of aspiration broncho-pneumonia of dental origin”. Het valt mij op, dat als bewijs voor het gevaar, dat ROORDA steeds maar naar voren brengt, bij een methode, die per dag duizenden keren over de gehele wereld gebruikt wordt, hij uit de literatuur „A case”, gepubliceerd in 1926, aanvoert. Eén geval van 34 jaar geleden!

En als ROORDA alsnog een bewijs van het grote risico van het onder-narcose-trekken een laryngospasmus bij een niet-geïntubeerde patiënt te berde brengt, waarbij de tandarts nog flauw viel ook, dan kan ik uit ondervinding en op autoriteit van CLEMENT aanvoeren, dat: „True laryngospasm, such as may develop with cyclopropane or penthotal sodium, never occurs with N20-O2. Spasm of the vocal chords does occur in deep anesthesia, but the condition is immediately relieved by the administration of O2”.

ROORDA werkt op de Afd. Mondheelkunde in Groningen in een gebouw, dat wel niet zo mooi is als de door mij als – Payenborg – tandarts bewonderde en door mij als belastingbetaler met enige wrevel beschouwde Afdelingen Prothet- en Orthodontie, maar dat, gelukkig, goed geoutilleerd is, óók voor de behandeling onder endotracheale narcose. In de particuliere praktijk is deze methode *niet* door te voeren, maar de methode „neusmasker-gaastampon” *wel* en als deze methode met alle mogelijke voorzorgen en selectie gebruikt wordt, blijf ik bij mijn standpunt, dat ze ongevaarlijk is en in geen geval een groter gevaar betekent dan het inbrengen via neusgat, pharynx stemspleet, trachea van een (dan nog steeds steriele??) tube. Dat kleine risico durf ik te nemen, zoals ik dat in c.a. 2000 gevallen gedaan heb, welke gevallen in overgrote meerderheid na maanden door mij teruggezien zijn voor prothetische hulp, zodat ik zeker op de hoogte ben van eventuele schadelijke gevolgen. Dat ik daarbij „giepjes enz.” zou hebben veroorzaakt is haast hetzelfde risico, dat wij allen nemen in de uitoefening van ons beroep, o.a. als wij meerdere „prikken” met dezelfde spuit geven of als wij meerdere extracties in één mond met dezelfde tang doen en ergens heel in de verte als we iemand een sigaret aanbieden met de kans hem hierdoor longkanker te bezorgen.

Pour se discuter il faut être d'accord en dat „accord” is dan dat ROORDA en ik het erover eens zijn, dat er een aantal patiënten is, waarvoor de narcose voor tandextracties een uitkomst is. Dan gaan onze wegen uiteen en valt er weinig meer te discussieren. Ik kan dat alleen maar jammer vinden voor de duizenden patiënten in den lande, die, doordat de tandarts tijdens zijn opleiding nog nooit zelf met gebruik van lachgas heeft geëxtraheerd en ook niet heeft *zien* extraheren onder een andere dan misschien een endotracheale narcose en alleen maar van de *gevaren* gehoord heeft, van deze, ik blijf zeggen, *zegen* verstoken blijven.

Daar ROORDA zich blijkbaar ernstig met deze materie heeft beziggehouden, trek ik mijn kwalificatie: „lichtvaardig oordeel” in, maar handhaaf met volkomen overtuiging, dat hij *onjuist* oordeelt over de neusmasker-methode.

U dankend voor de plaatsruimte.

J. A. VAN KETEL